

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Kateřiny Mrázové, Ph.D., a Mgr. Petra Pospíšila v právní věci žalobce **T. J.** proti žalované **Masarykově univerzitě**, se sídlem v Brně, Žerotínovo náměstí 9, o žalobách proti rozhodnutím rektora Masarykovy univerzity ze dne 10. 5. 2011, č. j. MU-PS/9458/2010/6351/PrF, č. j. MU-PS/3600/2010/2263/PrF, č. j. MU-PS/4600/2011/10632/PrF, č. j. MU/27242/2011/3021477/RMU, a č. j. MU/31031/2011/3076361/RMU,

t a k t o :

- I. Věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 Af 87/2011, 29 Af 88/2011, 29 Af 89/2011, 29 Af 90/2011 a 29 Af 91/2011 **se spojují** ke společnému řízení a budou nadále vedeny pod sp. zn. 29 Af 87/2011.
- II. Rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity ze dne 10. 5. 2011, č. j. MU-PS/9458/2010/6351/PrF, č. j. MU-PS/3600/2010/2263/PrF, č. j. MU-PS/4600/2011/10632/PrF, č. j. MU/27242/2011/3021477/RMU, a č. j. MU/31031/2011/3076361/RMU, **se zrušují** a věci se **vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Rozhodnutí děkanky Právnické fakulty Masarykovy univerzity ze dne 30. 7. 2010, č. j. MU-PS/7390/2010/6351/PrF, ze dne 29. 1. 2010, č. j. PS/306/2010/2263/PrF, ze dne

31. 1. 2011, č. j. MU-PS/1786/2011/10632/PrF, ze dne 30. 1. 2009, č. j. 1010072923, a ze dne 31. 8. 2009, č. j. 1020072923, **se z r u š u j í**.

IV. Žalobci **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení.

V. Žalovaná **j e p o v i n n a** zaplatit státu na účet Krajského soudu v Brně soudní poplatky ve výši 10.000,- Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označenými rozhodnutími rektor Masarykovy univerzity (dále též „rektor“) potvrdil rozhodnutí děkanky Právnické fakulty Masarykovy univerzity (dále též „děkanka“) ze dne 30. 7. 2010, č. j. MU-PS/7390/2010/6351/PrF, ze dne 29. 1. 2010, č. j. PS/306/2010/2263/PrF, ze dne 31. 1. 2011, č. j. MU-PS/1786/2011/10632/PrF, ze dne 30. 1. 2009, č. j. 1010072923, a ze dne 31. 8. 2009, č. j. 1020072923, o vyměření poplatku za prodlouženou dobu studia v dalším studiu a současně rozhodl v každé věci o snížení tohoto poplatku za studium. Poplatky byly vyměřeny vždy za každých dalších započatých šest měsíců studia, celkově za období od 29. 1. 2009 do 28. 7. 2011 [a to 1) za období od 29. 1. 2009 do 28. 7. 2009 byl děkankou vyměřen poplatek ve výši 10 200 Kč a posléze rektorem snížen na 5 000 Kč, 2) za období od 29. 7. 2009 do 28. 1. 2010 byl děkankou vyměřen poplatek ve výši 10 200 Kč a posléze rektorem snížen na 5 000 Kč, 3) za období od 29. 1. 2010 do 28. 7. 2010 byl děkankou vyměřen poplatek ve výši 10 200 Kč a posléze rektorem snížen na 5 000 Kč, 4) za období od 29. 7. 2010 do 28. 1. 2011 byl děkankou vyměřen poplatek ve výši 10 200 Kč a posléze rektorem snížen na 6 000 Kč, 5) za období od 29. 1. 2011 do 28. 7. 2011 byl děkankou vyměřen poplatek ve výši 12 000 Kč a posléze rektorem snížen na 7 000 Kč].

[2] Výše označené věci spolu skutkově a právně souvisely (lišily se pouze obdobími, za které byl poplatek vyměřen, uplatněné žalobní námitky však byly obsahově totožné), soud proto podle § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) rozhodl výrokem č. I. tohoto rozsudku o jejich spojení ke společnému projednání, a to z důvodu hospodárnosti a rychlosti řízení.

II. Shrnutí žalobních argumentů

[3] Ve včas podaných žalobách žalobce v první řadě upřesnil, že je studentem Právnické fakulty Masarykovy univerzity, a to 3. ročníku bakalářského studia studijního programu Právní specializace, obor Veřejná správa. Uvedl, že napadená rozhodnutí rektora i děkanky jsou nepřezkoumatelná, neboť nejsou řádně odůvodněna. Rozhodnutí rovněž označil za nezákonná.

[4] Dále namítl, že rozhodnutí děkanky jsou nepřehledná. Není jasné, jakým způsobem byl poplatek stanoven, jakými úvahami se správní orgán řídil, z jakých vycházel skutečností a jak

je zjistil, jaká ustanovení právních předpisů na tyto skutečnosti aplikoval a proč. Obdobně žalobce argumentoval již ve své žádosti o přezkum rozhodnutí děkanky směřované k rektorovi vysoké školy, tedy nepřezkoumatelností, procesní nesprávností, neúplností dokazování a nezákonností při stanovení poplatku.

[5] Výše stanoveného poplatku není jakkoliv odůvodněna. Z právních ustanovení uvedených v rozhodnutí však není možné jednoznačně zákonným způsobem zjistit výši poplatku.

[6] Napadená rozhodnutí v obou stupních jsou vadná pro zcela nedostatečné odůvodnění. Rektor uvedl, že poplatek byl stanoven na základě správně zjištěných údajů v matrice studentů. Neuvedl však, jak zjistil, že údaje v matrice jsou správné a jak při zjišťování postupoval (jaké právní předpisy a jakým způsobem aplikoval).

[7] Rektor nijak neodůvodnil, z jakého důvodu ve všech případech snížil původně děkankou vyměřený poplatek a proč právě o částku, kterou ve svém rozhodnutí stanovil.

[8] Dle § 58 odst. 6 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o VŠ“), musí veřejná vysoká škola stanovit výši poplatku za studium, jakož i formu jeho placení a splatnost, přímo ve svém statutu. Jiný postup je v rozporu se zákonem. Přitom dle čl. 12 odst. 1 Přílohy č. 6 ke Statutu Masarykovy univerzity (dále též „Statut MU“) konkrétní výši poplatků spojených se studiem pro příslušný akademický rok stanoví opatřením děkan po projednání v akademickém senátu fakulty, a to před termínem stanoveným pro podávání přihlášek ke studiu pro tento akademický rok. Takový postup není v souladu se zákonem o VŠ. Stanovení výše poplatků ve statutu veřejné vysoké školy přináší určité právní záruky, které opatření děkana nemá. Rozhodnutí děkanky tedy obsahují nezákonný výrok o výši poplatku, který je stanoven nezákonným způsobem (dle opatření, které vydala sama děkanka, a nikoliv podle statutu školy).

[9] S ohledem na shora uvedené žalobce navrhl, aby soud rozhodnutí rektora, jakož i rozhodnutí děkanky zrušil.

III. Vyjádření žalované k žalobám

[10] Žalovaná ve vyjádření k žalobám zejména uvedla, že z rozhodnutí je zcela zřejmé, jakými úvahami se při rozhodování řídila, použité právní předpisy byly v rozhodnutích jasně vymezeny a nedávaly prostor k pochybnostem. V matrice studentů bylo zjištěno, že byla překročena standardní doba studia. Dále žalovaná konstatovala, že matrika studentů má veřejnoprávní povahu, přičemž jí svědčí presumpce správnosti, a že výše poplatku nemusí být ve statutu veřejné vysoké školy přímo absolutně vyčíslena. V daném případě rektor potvrdil rozhodnutí děkanky, neboť nebyla vydána v rozporu s právními předpisy a statutem školy. Žalovaná dále popsala praxi při stanovování výše poplatků. Na základě výše uvedeného navrhla, aby soud předmětné žaloby zamítl.

IV. Posouzení věci Krajským soudem v Brně

[11] Zdejší soud, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadená rozhodnutí rektora, jakož i předcházející rozhodnutí děkanky, včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloby jsou důvodné**.

[12] Soud se nejprve zabýval otázkou pasivní legitimace. Z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003-56, ve věci „ROMIKA INDUSTRIES, a. s.“ (publ. pod č. 534/2005 Sb. NSS; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), vyplývá, že „osoba žalovaného není určena tvrzením žalobce, ale kogentně ji určuje zákon. Je tedy věcí soudu, aby v řízení jako se žalovaným jednal s tím, kdo skutečně žalovaným má být, a ne s tím, koho chybně žalobce v žalobě jako žalovaného označil. Zvláštní usnesení se o tom nevydává.“ Podle § 69 s. ř. s. je žalovaným správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla.

[13] Podle § 2 odst. 2 zákona o VŠ je vysoká škola právnickou osobou. Rektor je jednak samosprávným akademickým orgánem veřejné vysoké školy [§ 7 odst. 1 písm. b)] a jednak stojí v čele veřejné vysoké školy (§ 10 odst. 1), když jedná a rozhoduje ve věcech školy, pokud zákon nestanoví jinak. Do kompetence rektora jako nejvyššího představitele veřejné vysoké školy náleží vše, co zákon o VŠ nesvěřil jinému orgánu. Podle § 6 odst. 1 písm. e) zákona o VŠ patří do samosprávné působnosti veřejné vysoké školy zejména rozhodování o právech a povinnostech studentů. V daném případě byly žalobci vyměřeny poplatky za prodlouženou dobu studia podle § 58 odst. 3 zákona o VŠ, dle něhož stanoví studentovi poplatky za studium veřejná vysoká škola. V posuzované věci je veřejnou vysokou školou Masarykova univerzita a ve smyslu citovaného zákona má oprávnění stanovit poplatky za studium. Rektor, který je v čele této veřejné vysoké školy a rozhoduje ve věcech školy, tak jedná při přezkumu rozhodnutí děkana fakulty o vyměření poplatku za studium (na žádost studenta dle § 68 odst. 4 cit. zákona a dle čl. 10 Přílohy č. 6 ke Statutu MU) jménem veřejné vysoké školy a nikoliv jako zvláštní orgán *sui generis*.

[14] Ohledně členění veřejné vysoké školy na součásti odkazuje soud na § 22 odst. 1 zákona o VŠ, podle něhož se může členit např. na fakulty, ústavy apod. Podle § 24 odst. 1 zákona o VŠ mají fakulty právo rozhodovat jménem veřejné vysoké školy ve věcech týkajících se fakulty, a to ve věcech uvedených pod písm. a) až h) citovaného ustanovení (není zde zahrnuto stanovení poplatku za studium). Podle § 24 odst. 2 zákona o VŠ rozhodují orgány fakulty (takovým orgánem je i děkan dle § 25 odst. 1 zákona) i v dalších věcech veřejné vysoké školy, pokud jim rozhodování o nich svěří statut této veřejné vysoké školy, přitom statut je vnitřním předpisem veřejné vysoké školy [§ 17 odst. 1 písm. a) zákona o VŠ]. Rozhodovací pravomoc děkanky Právnické fakulty Masarykovy univerzity je ve věcech poplatků za studium založena článkem 9 odst. 1 Přílohy č. 6 ke Statutu MU. Děkan pak při rozhodování o stanovení poplatku za studium není orgánem *sui generis*, nýbrž jedná jménem veřejné vysoké školy dle § 24 zákona o VŠ.

[15] Žalovanou v dané věci je Masarykova univerzita, jakkoliv jsou přezkoumávána rozhodnutí jejího rektora (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2009, č. j. 5 As 86/2008-52).

[16] Pokud jde o věc samu, pokládá zdejší soud v posuzovaných věcech za nejzávažnější pochybení žalované porušení § 58 odst. 6 zákona o VŠ, který stanoví povinnost uvést výši, formu placení a splatnost poplatků spojených se studiem podle odstavců 1 až 5 tohoto paragrafu **ve statutu veřejné vysoké školy**. Dle čl. 15 (s názvem „Poplatky spojené se studiem“) odst. 2 Statutu MU jsou konkretizace druhu poplatků, výpočet jejich výše, splatnost, forma úhrady, jakož i další podmínky jejich uplatňování stanoveny v Příloze č. 6 (nazvané „Poplatky spojené se studiem“), která je nedílnou součástí Statutu MU. Podle čl. 12 odst. 1 této přílohy konkrétní výši poplatků spojených se studiem pro příslušný akademický rok **stanoví opatřením děkan** po projednání v akademickém senátu fakulty, a to před termínem stanoveným pro podávání přihlášek ke studiu pro tento akademický rok. Z výše uvedeného je zřejmý zásadní rozpor mezi zákonem o VŠ a Statutem MU. Ustanovení § 58 odst. 6 zákona o VŠ jednoznačně stanoví povinnost veřejné vysoké školy uvést výši poplatků spojených se studiem přímo ve statutu vysoké školy. Ve Statutu MU, tedy v jeho čl. 15 odst. 2, resp. v čl. 12 odst. 1 Přílohy č. 6 k tomuto statutu, však není výše těchto poplatků v rozporu se zákonem jakkoliv stanovena, a tedy ze Statutu MU ani z jeho Přílohy č. 6 nelze nijak dovodit výši těchto poplatků. Zákon přitom takovou situaci nepřipouští. Lze tedy konstatovat, že v tomto směru byl zákon porušen a poplatky spojené se studiem byly žalobci stanoveny napadenými rozhodnutími nezákonně (bez podkladu, který zákon o VŠ pro řádné stanovení poplatkové povinnosti vyžaduje).

[17] Veřejná vysoká škola, v posuzovaných věcech žalovaná Masarykova univerzita, je oprávněna v rámci své samosprávné působnosti stanovit výši poplatků spojených se studiem [§ 6 odst. 1 písm. l) zákona o VŠ]. Podle § 58 odst. 6 zákona o VŠ určí výši těchto poplatků přímo statut veřejné vysoké školy, což je základní vnitřní předpis vysoké školy [§ 17 odst. 1 písm. a) zákona o VŠ], pro jehož přijetí je stanovena určitá procedura. Především jej schvaluje akademický senát veřejné vysoké školy [§ 9 odst. 1 písm. b) zákona o VŠ], v němž mají své zástupce všichni členové akademické obce, a následně jej registruje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [§ 87 písm. a) zákona o VŠ], což je nezbytné pro platnost schváleného statutu. Stanovení výše poplatků za studium přímo ve statutu veřejné vysoké školy, jak určuje zákon o VŠ, tak skýtá určité právní záruky, které opatření děkana nemá. Rozhodnutí děkanky o poplatku tak obsahují nezákonný výrok o výši poplatku, který je stanoven nezákonným způsobem podle opatření děkanky fakulty a nikoliv podle statutu veřejné vysoké školy (Statutu MU).

[18] Nelze akceptovat, že výše poplatků spojených se studiem není určena ve statutu veřejné vysoké školy, ač je tato povinnost vysoké škole uložena zákonem (§ 58 odst. 6 zákona o VŠ), a zároveň je povinnost či pravomoc určení výše poplatků delegována na jiný orgán vysoké školy či dokonce na orgán fakulty (děkana), jak tomu bylo v posuzovaných případech. Nejde zde totiž o kompetenční normu, která by delegaci uvedené povinnosti či pravomoci umožňovala. Stanoví-li zákon jednoznačně, že výši poplatků určí přímo statut vysoké školy, je třeba, aby ve statutu byla uvedena buď přesná výše jednotlivých typů poplatků nebo (a vhodněji, je-li základ pro stanovení poplatku každoročně vyhlašován dle § 58 odst. 2 zákona o VŠ) přesný způsob určení (vzorec výpočtu) jejich výše, např. stanovením procentního bodu ze základu pro stanovení poplatku. Je-li místo toho určena výše poplatků jiným orgánem v jiném dokumentu, než stanoví zákon, konkrétně v tomto případě opatřením děkanky, jde o nezákonný postup, přičemž rozhodnutí o vyměření poplatku za prodlouženou dobu studia opírající se o takové opatření děkanky jsou z tohoto důvodu též nezákonná.

[19] Je-li veřejná vysoká škola nadána ze zákona pravomocí stanovit výši poplatků spojených se studiem (§ 6 odst. 1 písm. l) zákona o VŠ), může tak učinit pouze zákonným způsobem. Jejich výši musí určit ve svém statutu (§ 58 odst. 6 zákona o VŠ), základním vnitřním předpisu vysoké školy, který musí splňovat zákonem stanovené náležitosti, včetně procedury jeho přijetí. V nyní posuzovaných případech se tak nestalo. Výše poplatků byla stanovena protiprávně opatřením děkanky fakulty, tedy jiným způsobem a jiným orgánem, než požaduje zákon o VŠ. Stanovení výše poplatků za studium, včetně samotného statutu žalované je tak v rozporu s právními předpisy. Rezignací veřejné vysoké školy na úpravu jednotlivých atributů poplatků spojených se studiem přímo ve statutu této školy, došlo protiprávně k narušení zákonem stanovených záruk garantovaných samotnou procedurou jeho přijetí (schvalování statutu akademickým senátem žalované, nikoliv jen akademickým senátem fakulty nebo dokonce opatřením děkana fakulty, registrace Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, včetně kontroly souladu statutu se zákonem). Z povahy věci je zřejmé, že jednotlivé fakulty (právnícká fakulta) nejsou nadány pravomocí schvalovat statut veřejné vysoké školy (žalované). Uvedenou pravomoc nemůže na fakulty delegovat veřejná vysoká škola, neboť k tomu nebyla zákonem zmocněna. Jediná delegace pravomocí veřejné vysoké školy na fakulty vyplývá z § 24 odst. 2 zákona o VŠ, kdy orgány fakulty mohou rozhodovat v dalších věcech veřejné vysoké školy, pokud jim rozhodování o nich svěří statut veřejné vysoké školy. Ustanovení však není speciálním k § 6 odst. 1 ani § 58 odst. 6 zákona o VŠ a sám statut, jako základní vnitřní předpis vysoké školy, upravující její organizaci a činnost, uvedené nestanoví. Fakulty či jejich orgány tedy nemohou stanovovat výši poplatků spojených se studiem. V § 17 odst. 2 zákona o VŠ je uveden demonstrativní výčet záležitostí, které upravuje statut veřejné vysoké školy, přitom pod písm. g) je uvedeno stanovení poplatků spojených se studiem. I z tohoto je zřejmé, že výše poplatků spojených se studiem musí být upravena ve statutu vysoké školy.

[20] Dle čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod mohou být povinnosti ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod. Dle čl. 11 odst. 5 Listiny lze ukládat daně a poplatky jen na základě zákona. Povinnost platit poplatek za prodlouženou dobu studia vyplývá z § 58 odst. 3 a 4 zákona o VŠ, přičemž na základě těchto zákonných ustanovení lze rozhodnout o uložení povinnosti konkrétnímu studentovi zaplatit předmětný poplatek, a to ve výši a za podmínek uvedených v § 58 odst. 1 až 6 zákona o VŠ. Přitom přesnou výši poplatku, formu placení a jejich splatnost určí statut veřejné vysoké školy (§ 58 odst. 6 zákona o VŠ). Jedině takto stanovená výše poplatku za prodlouženou dobu studia (v souladu s těmito ustanoveními zákona) je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

[21] Nedodržení zákona žalovanou při stanovení výše poplatku za prodlouženou dobu studia, a tedy nezákonný způsob stanovení výše poplatku nikoliv ve statutu, má za následek nezákonná rozhodnutí o stanovení poplatku za prodlouženou dobu studia v nyní posuzovaných věcech (nezákonný výrok o výši poplatku). Přezkoumávaná rozhodnutí proto soud zrušil pro jejich nezákonnost ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s.

[22] K dalším žalobním námitkám, týkajícím se nepřezkoumatelnosti rozhodnutí děkanky i rektora z důvodu nikoliv řádného odůvodnění, soud v první řadě odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu [viz např. rozsudky ze dne 21. 3. 2007, č. j. 4 As 47/2006-51, ze dne 21. 3. 2007, č. j. 3 As 35/2006-87, či ze dne 30. 3. 2006, č. j. 2 As 50/2004-64 (publ. pod č. 907/2006 Sb. NSS)], podle níž ačkoliv se na rozhodování o právech

a povinnostech studenta nevztahují obecné předpisy o správním řízení (§ 68 odst. 1 zákona o VŠ), neznamená to, že by rozhodnutí o stanovení poplatku za studium nemuselo obsahovat odůvodnění. Tato povinnost ostatně plyne z § 68 odst. 3 zákona o VŠ.

[23] Právo účastníka řízení (studenta) na řádné odůvodnění rozhodnutí a tomu odpovídající povinnost správního orgánu, je jedním ze základních principů materiálního právního státu, kterým je respektování zásady předvídatelnosti zákona, právní jistoty a vyloučení svévole ze strany rozhodujících správních orgánů. Z rozhodnutí správních orgánů musí být zřejmé, z čeho vycházely a jakými skutkovými a právními úvahami se řídily. Vyplývá-li ze zákona povinnost odůvodnění rozhodnutí děkanky, týká se tato povinnost i rozhodnutí přezkumného. V odůvodnění rozhodnutí pak nestačí jen uvádět obecné formulace opakující dikci zákona, nýbrž konkrétně uvádět důvody, o něž se rozhodnutí opírá, a také to, jak k nim správní orgán dospěl. Soud totiž musí mít možnost přezkoumat, k jakým právně relevantním skutkovým zjištěním správní orgán dospěl, z jakých konkrétních podkladů vycházel a z jakých právně relevantních důvodů posoudil zjištěný skutkový stav, spočívající v dosavadním studiu žalobce, za naplnění zákonných podmínek (překročení standardní doby studia) pro stanovení poplatku a určení jeho výše. Rozhodnutí postrádající takové odůvodnění je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[24] V daném případě soud shledal, že žalobou napadená rozhodnutí rektora i děkanky jsou, vedle výše vylíčené nezákonnosti, také nepřezkoumatelná, a to pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Samotná rozhodnutí děkanky především postrádají uvedení, na základě čeho (jakého konkrétního předpisu) a z jakého důvodu byly v té které konkrétní výši poplatky žalobci stanoveny. V rozhodnutí jsou pouze uvedena ustanovení § 58 odst. 3 a 4 zákona o VŠ a čl. 6 odst. 1 Přílohy č. 6 ke Statutu MU, která po splnění v nich uvedených podmínek pouze umožňují poplatek za prodlouženou dobu studia vyměřit, není v nich však konkretizována výše poplatku ani způsob jeho výpočtu, kterou tak nelze z uvedeného v žádném případě dovodit. Žalobci proto nemůže být vůbec zřejmé, proč mu byl poplatek stanoven právě v uvedené výši a jaké rozhodné skutečnosti byly přitom vzaty v úvahu. Vyjmenování studijních programů v odůvodnění rozhodnutí (jiné informace v nich nejsou vůbec obsaženy, mimo nekonkrétní konstatování, že „celková odstudovaná doba přesáhla standardní dobu studia v aktuálně studovaném studijním programu“), které žalobce úspěšně absolvoval, popř. momentálně studuje, a které rovněž studoval, ale neukončil řádně, bez uvedení dalších souvislostí, včetně toho, jak byly tyto údaje dále hodnoceny, je nedostatečné. Vedle způsobu stanovení poplatku, není tedy z rozhodnutí zřejmé, jakými úvahami se přitom správní orgán řídil, z jakých vyšel skutečností (které vzal v úvahu a jaké nezohlednil), jak je zjistil, a jaká ustanovení právních předpisů na ně aplikoval a z jakého důvodu (musí být zřejmé relevantní skutkové důvody ve vazbě na použitá ustanovení právních předpisů). Odůvodnění rozhodnutí má shrnovat veškeré skutečnosti, které odůvodňují výrok rozhodnutí.

[25] Nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů (vedle nezákonnosti spočívající ve stanovení výše poplatku nikoliv ve Statutu MU – viz shora) trpí rovněž přezkumná rozhodnutí rektora. Rektor potvrdil rozhodnutí děkanky a zároveň snížil jednotlivé poplatky. Jakým způsobem však stanovil právě tu kterou částku, na základě jakých důvodů snížil původně vyměřené poplatky (uvedl pouze „posouzení sociální situace žalobce v době podání žádosti o přezkum a posouzení jeho aktuální sociální situace“, avšak bez uvedení konkrétních okolností) a jakými úvahami se přitom řídil, popř. jaké právní předpisy přitom aplikoval, však

v odůvodnění svých rozhodnutí neuvedl. Žalobci proto nemohlo být zřejmé, proč mu byly poplatky sníženy právě na uvedené částky a ani jaké rozhodné skutečnosti byly přitom vzaty v úvahu. Odůvodnění rozhodnutí bez uvedení relevantních skutkových důvodů a ustanovení právních předpisů, o které se výrok rozhodnutí opírá, je nedostatečné a nepřezkoumatelné. Odkaz na přehled všech studijních programů žalobce, jak byl učiněn v rozhodnutí děkanky fakulty (viz shora), bez uvedení, co přesně je z toho dovozováno, není vyčerpávajícím odůvodněním. Navíc přezkumné rozhodnutí se v tomto směru dovolává ne zcela pravdivých skutečností, když uvádí, že „v rozhodnutí děkanky PF je specifikována doba, která se musí žalobci počítat do celkové doby aktuálního studia, nebo že je v jejím rozhodnutí přesně spočítáno, kolik dní činí celková doba studia žalobce ke dni vzniku poplatkové povinnosti a nebo o kolik dní žalobce překročil k témuž dni standardní dobu svého dalšího studia na PF MU“. Podle soudu se však tyto údaje (specifikace doby, která se musí započítat, celkový počet dnů studia, specifikace počtu dnů po překročení standardní délky studia) v rozhodnutích děkanky fakulty vůbec nenachází. Soud tak konstatuje, že v rozhodnutí rektora chybí uvedení přesných údajů, z nichž bylo při rozhodování o žádosti žalobce vycházeno, dále jak byly tyto údaje hodnoceny, jak na ně byly aplikovány právní předpisy a jakými úvahami se přitom správní orgán řídil (které skutečnosti vzal v úvahu a jaké nezohlednil), popř. odkud hodnocené údaje čerpal. Pro nesplnění těchto podmínek je i rozhodnutí rektora nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[26] Nutno poukázat též na to, že podle § 58 odst. 8 zákona o VŠ (stejně tak dle § 68 odst. 4 zákona o VŠ) je to pouze rektor, kdo rozhoduje o žádosti studenta o přezkoumání rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem a v rámci tohoto rozhodování pak může rektor vyměřený poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti, a to s přihlédnutím zejména ke studijním výsledkům a sociální situaci studenta podle zásad uvedených ve statutu veřejné vysoké školy. Obdobně je upraveno přezkoumání rozhodnutí o vyměření poplatku za studium v čl. 15 odst. 3 Statutu MU a v čl. 10 odst. 5 a odst. 6 Přílohy č. 6 ke Statutu MU. V této Příloze č. 6 jsou upraveny „Poplatky spojené se studiem“ a příloha je nedílnou součástí Statutu MU (dle čl. 15 odst. 2 Statutu MU). Tedy i ze statutu a jeho přílohy opět vyplývá, že je to pouze rektor, kdo posuzuje a rozhoduje o žádosti studenta o přezkoumání rozhodnutí o vyměření poplatku za studium. Dle čl. 15 Statutu MU může rektor dokonce nad rámec výše uvedeného povolit placení poplatků ve splátkách. Podle článku 15 Statutu MU rektor přihlíží k důvodům zvláštního zřetele hodným, kterými zejména jsou a) studijní výsledky, b) sociální a zdravotní situace a c) rodinné důvody. V nyní posuzovaných věcech však fakticky rozhodoval z pověření rektora prorektor Masarykovy univerzity (údajné pověření rektorem pouze slovně zmínil u svého podpisu rozhodnutí), což je v rozporu s § 58 odst. 8 a § 68 odst. 4 zákona o VŠ. V záhlaví rozhodnutí sice bylo zmíněno, že „rektor rozhodl na základě žádosti studenta a po zvážení jím uváděných důvodů...“, avšak v čl. IV tohoto rozhodnutí bylo uvedeno v 1. osobě jednotného čísla, že „po posouzení Vaší sociální situace ke dni podání žádosti a aktuálně ke dni rozhodnutí Vám poplatek snižují“. Přitom rozhodnutí je psáno na hlavičkovém papíře prorektora Masarykovy univerzity a je jím osobně podepsáno s uvedením jeho funkce („z pověření rektora Jiří Němec, prorektor“). Soud tedy uzavírá, že jediným, kdo mohl posoudit a rozhodnout o žádosti studenta (žalobce) o přezkoumání rozhodnutí o vyměření poplatku za prodlouženou dobu studia a případně mu mohl tento poplatek i snížit, byl rektor Masarykovy univerzity ve smyslu shora citovaných ustanovení zákona i Statutu MU. Učinil-li tak prorektor, jedná se o nezákonný postup.

V. Závěr a náklady řízení

[27] Krajský soud v Brně tedy shledal podané žaloby za důvodné a napadená rozhodnutí především za nezákonná, současně však i za nepřezkoumatelná. Proto žalobám vyhověl, zrušil rozhodnutí žalované podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věci jí vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Vzhledem k povaze věci a důvodům rozhodnutí soud zrušil rovněž rozhodnutí děkanky o stanovení poplatku za studium (§ 78 odst. 3 s. ř. s.). Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je žalovaná v dalším řízení vázána dle § 78 odst. 5 s. ř. s.

[28] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce sice ve věcech úspěch měl (žalobám bylo vyhověno), avšak ze spisu není patrné, že by jakékoliv náklady řízení vynaložil, proto mu nebylo přiznáno právo na jejich náhradu.

[29] Žalobci bylo ve všech posuzovaných věcech přiznáno usnesením zdejšího soudu osvobození od placení soudních poplatků v plném rozsahu dle § 36 odst. 3 s. ř. s., a proto soud postupoval dle § 2 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož je-li navrhovatel v řízení od poplatku osvobozen a soud jeho návrhu vyhověl, zaplatí podle výsledku řízení poplatek žalovaný, nemá-li proti navrhovateli právo na náhradu nákladů řízení nebo není-li též od poplatku osvobozen.

[30] Žalované tak byla uložena povinnost uhradit České republice na účet zdejšího soudu nezaplacené soudní poplatky za podané žaloby, neboť žalobce byl v posuzovaných věcech úspěšný, jeho návrhům soud vyhověl, přitom však byl od soudních poplatků osvobozen. S ohledem na výsledek řízení neměla žalovaná právo na náhradu nákladů řízení a nebyla od placení soudních poplatků osvobozena věcně ani osobně dle § 11 zákona o soudních poplatcích. Na žalovanou se tak pro její neúspěch ve věci přenesla poplatková povinnost v plném rozsahu, a je proto povinna soudní poplatky uhradit. Žalované proto bylo podle výsledku soudního řízení uloženo, aby uhradila soudní poplatky za řízení, které činily v každé věci 2 000 Kč podle položky 18 bodu 2. písm. a) Sazebníku soudních poplatků (ve znění účinném do 31. 8. 2011), celkem tedy částku 10 000 Kč (za 5 projednaných žalob).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 22. ledna 2013

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu